

สรุปผลการติดตามการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของ กสม. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ผลสัมฤทธิ์ ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. มาตรการและข้อเสนอแนะเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

1.1 ด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

- **การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. อาทิ**
 1. **การพัฒนาระบบล่ามในกระบวนการยุติธรรม:** การจัดทำทำเนียบล่ามเฉพาะทางหลากหลายภาษา และกำหนดมาตรฐานการใช้ล่ามในชั้นสอบสวน
 2. **การคุ้มครองสิทธิจากการบันทึกประวัติอาชญากรรม:** การปรับปรุงหลักเกณฑ์การคัดแยกและถอนประวัติบุคคลออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรรม
 3. **การคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน:** การพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูล (API) ส่งต่อคำขอรับบริการผ่านศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล 1111
- **การดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กสม. อาทิ**
 1. **การพัฒนาเรือนจำตามมาตรฐานสากล:** การแยกผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี และจัดตั้งเรือนจำศูนย์ (Hub) ใน 8 กลุ่มจังหวัด
 2. **การคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์:** การจัดทำแบบคัดกรองเพื่อค้นหาผู้เสียหาย ตามกลไกการส่งต่อระดับชาติ (NRM)

1.2 ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

- **การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. อาทิ**
 1. **การเข้าถึงบริการสาธารณสุขของแรงงานข้ามชาติ:** การปรับปรุงแนวปฏิบัติให้แรงงานข้ามชาติเข้าถึงบริการสุขภาพในกรุงเทพมหานครได้ทั่วถึง
 2. **การคุ้มครองสิทธิแรงงานในธุรกิจแฟรนไชส์:** การกำหนดให้สิทธิแรงงานและสภาพความเป็นอยู่ของพนักงานเป็นหัวข้อประเมินมาตรฐานระบบร้านคุณภาพ (QSSI) ในร้านสะดวกซื้อทุกสาขา
 3. **การส่งเสริมการมีส่วนร่วม:** การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติและบริหารจัดการพื้นที่
- **การดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กสม. อาทิ**
 1. **การคุ้มครองแรงงาน:** การประกาศใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานจ้างเหมา ให้ได้รับสิทธิพื้นฐานไม่น้อยกว่าลูกจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน
 2. **การควบคุมกัญชาเพื่อความปลอดภัยสาธารณะ:** การออกประกาศควบคุมการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์เท่านั้น

1.3 ด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคลและกลุ่มเปราะบาง

- **การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. อาทิ**
 1. **การยุติการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน:** ยกเลิกการบังคับตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงาน
 2. **การยุติการเลือกปฏิบัติในการบรรพชาอุปสมบท:** ยกเลิกการบังคับตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนบวช
 3. **การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ:** การอนุญาตให้นักศึกษาและบุคลากรพยาบาลสามารถแต่งกายตามเพศสภาพได้
- **การดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กสม. อาทิ**
 1. **การรองรับสิทธิสมรสเท่าเทียม:** การปรับปรุงระเบียบการจดทะเบียนครอบครัวให้สอดคล้องกับกฎหมายสมรสเท่าเทียม
 2. **การคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์:** การประกาศใช้กฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิทางวัฒนธรรม

1.4 ด้านสิทธิมนุษยชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

- **การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. อาทิ**
 - **การคุ้มครองสิทธิผู้ถูกควบคุมตัว:** การทำชั้นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- **การดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กสม. อาทิ**
 1. **การปรับลดกฎหมายพิเศษ:** การทบทวนและลดการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ ด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่องตามสถานการณ์
 2. **การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ:** การปรับปรุงกลไกการชดเชยความเสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบให้มีประสิทธิภาพ
 3. **การดูแลเด็กและสตรี:** การจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรี และส่งเสริมการเข้าถึงบริการวัคซีนและสาธารณสุข

2. ข้อเสนอแนะในรายงานผลการปฏิบัติงาน กสม. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

- **การแก้ไขกฎหมาย เพิ่มหน้าที่และอำนาจของ กสม. ให้สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีส:** เรื่องอยู่ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) ยังไม่ได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

3. ข้อเสนอแนะในรายงานคู่ขนานตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามที่จัดทำโดย กสม.

- **การปฏิบัติตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ (CAT) :** คณะรัฐมนตรีมอบหมาย ยธ. เป็นหน่วยงานหลักดำเนินการตามข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน ซึ่งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้จัดทำแผนปฏิบัติการ ระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2568 - 2571)

- **การปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีฯ (CEDAW):** คณะรัฐมนตรีมอบหมาย พม. เป็นหน่วยงานหลักประสานและติดตามผลการดำเนินการตามข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

- การปรับปรุงแก้ไขหน้าที่และอำนาจของ กสม. ตามหลักการปารีส (Paris Principles) ยังคงอยู่เพียงในขั้นตอนเตรียมการและหารือเชิงนโยบาย รัฐสภา คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาสันนิษฐานและเร่งรัดการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 เพื่อให้บทบาทหน้าที่ของ กสม. สอดคล้องกับหลักการปารีส และสามารถแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างรวดเร็ว

- มาตรการหรือข้อเสนอแนะจำนวนมากอยู่ระหว่างการติดตามและยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์หรือบางหน่วยงานยังไม่ปฏิบัติตามส่งผลกระทบต่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนและกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ปัญหาการละเมิดสิทธิอาจไม่ได้รับการแก้ไขหรือล่าช้าเกินสมควร คณะรัฐมนตรีควรกำชับให้หน่วยงานรัฐ นำข้อเสนอแนะของ กสม. ไปพิจารณาดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อให้รับทราบข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม